

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ อักษรฤกษ์. วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2524.
- กิติมา สุรสนธิ. ความรู้ทั่วไปทางการสื่อสาร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- เกษม อุทยานิน . สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2505.
- จรรยา สุวรรณทัตและคณะ. พฤติกรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- จารุณี บุญนิพัทธ์. พฤติกรรมการณ์เกี่ยวกับความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรม เขต อ. นางบ่อ จ. สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- จาวรรม พรหมวัง. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์. ความทันสมัย: ลักษณะปัญหา สังคมศาสตร์มนุษย์ศาสตร์ ปีที่ 10 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2523) : 33-41.
- หุบ กาญจนปกร. รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: มลลการพิมพ์ , 2508.
- หุตา จิตพิทักษ์. สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย, กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2528.
- ดวงทิพย์ วรพันธ์. กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนาการแก่สตรีชนบท จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ดารุห์ศตร์ ตำราญวงศ์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนกะเหรี่ยง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- บุญเกษม เสริมวัฒนาฤกษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับการพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(พ.ศ.2504-2527) วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 .กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2533.
- ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ. ระบบเครือข่ายและการจัดระเบียบสังคม โครงการตำรา . กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ปรีชา ศุวรินทร์พันธุ์. เอกสารการสอนชุดวิชา ปัญหาการเมืองส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อย. กรุงเทพฯ: 2531.
- พงษ์จิตต์ อธิคมนันท์. การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- ห้องพรรณ มณีรัตน์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- พิศวง ธรรมนันท์. สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2523.
- พิสิฎฐ์ บุญไชย. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการศึกษาดำเนนศึกษาเฉพาะ ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนก วิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- บุษล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2534
- ศิริชัย ศิริกายะ. สื่อสารมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองชนบท: ศึกษาเฉพาะอำเภอคลองหลวง และอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. สถาบันวิจัยสังคม กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา, 2538.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. จิตวิทยา: การจัดการพฤติกรรมมนุษย์ กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์, 2531.
- สิริภรณ์ เชษฐากุล. ลักษณะการรับของใหม่ในหมู่บ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2518.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สุภรณ์ วัชรศิริธรรม. ความสัมพันธ์ระหว่างกาเปิดรับสื่อของครูกับการยอมรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2525 ในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- ศรียา วีรวงศ์. ลักษณะสมัยใหม่: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชนหมู่บ้านกับชุมชนเมืองภายในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- เสถียร เชยประทีป. การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศไทยคือพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เสถียร เชยประทีป. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม, ศาสนาและชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2537.
- อัจฉรวรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมืองและชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- อุทัย หิรัญโค. หลักสูตรสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเคชั่นสโตร์, 2522,

ภาษาอังกฤษ

- Abramam, Francis, M. Perspective on Modernization. Toward a General Theory of Third World Development. Wadhington D.C. : University Press of America, 1979.
- Inkeles, Alex and Smiths, David, H. Becoming Modern: The Individual Change in Six Developing Countries. 2ⁿ ed. Cambridge Massachusetts : Havard University Press , 1976.
- Kahl, Joseph, A. The Measurement of Modernism. Austin and London. The University of Yexas, 1968.
- Kingslel, Davis, Human Society. New York: The Macmillan Company, 1949.
- Klapper, Joseph, T. The Effect of Mass Communication. Clencoe Illinois : The Free Press, 1960.
- Lerner, Daniel. The Passing of Traditional Society. New York : The Free Press, 1958.

Lindgren, Henry C. Psychology in the Classroom. New York : John Wiley and Sons, 1967.

Meray, cited by Doun Byrne and Marshall L, Hamilton. An Introduction to Personality : A Research Approach. New York : Hall , 1966.

Millikan M. and Blackmer, D.L.M. cited in W. Schramm. Mass Media and National Development. California : Stanford University Press , 1964.

Moore, Wildert, E. Docial Chsnge. New Delhi : Orentice - Hall of India (Private) Ltd., 1965.

Rogers, Everett M. Communication Channels, Handbook of Communication. Chicago : Rand McNelly, 1978.

Rogers, Everett. And Svening, Lynne. Modernization Among Peasant : The Impact of Communication. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969.

Schramm, Wildur. Channels and Audiences in Handbook of Communication. Chicago : Rand McNelly College Publishing Company , 1973 .

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโอกาสที่ใช้
ภาษาคำเมือง

โอกาสที่ใช้ภาษาคำเมือง	ภาษาคำเมือง จำนวน %	ภาษากลาง จำนวน %	รวม จำนวน %
เมื่อพบคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักมาก่อน	162(38.6)	258 (61.4)	420(100)
เมื่อพบคนแปลกหน้าที่คิดว่าเป็นคนเมือง	326(77.6)	94 (22.4)	420(100)
เมื่อพบคนต่างถิ่นที่ฟังภาษาคำเมืองและเข้าใจ	242(57.6)	178 (42.4)	420(100)

ตารางที่ 38 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการพูด
ภาษาคำเมือง

ความถี่ในการพูดภาษาคำเมือง	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	11	2.6
น้อย	37	8.8
พอสมควร	64	15.2
บ่อย	114	27.1
บ่อยที่สุด	194	46.2
รวม	420	100

ตารางที่ 32 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าและประ โยคที่ใช้
ในภาษาคำเมือง

รูปคำและประ โยค	จำนวน	ร้อยละ
ไผ่เดียวถ่ายไปถ่ายมา	284	67.6
ไผ่เดินผ่านไปผ่านมา	136	32.4
บ้านนี้เป็นถิ่นแขก	90	21.4
บ้านนี้เป็นแต่งงาน	330	78.6
เป็นชายควักคัก	234	55.7
เป็นชายของคัก	186	44.3
เป็นอ่านโง้นไปโง้นมา	102	24.3
เป็นอ่านข้ามไปข้ามมา	318	75.7
ไปแยงแวงผ่อเหียพ่อง	201	47.9
ไปต่องกระจกผ่อเหียพ่อง	219	52.1
แม่ฮื้อฮ้อมผ้า	166	39.5
แม่ฮื้อหม่มผ้า	254	60.5
ละอ่อนคนนีฮื้อก้อบอดอบ	239	56.9
ละอ่อนคนนีฮื้อก้อบอซัด	181	43.1
มัดบ่อมัน	136	32.4
มัดบ่อแน่น	284	67.6
จะ ไปลาตาน่อ	170	40.5
จะ ไปประมาทน่อ	250	59.5
เป็นเอาแก้วของไว้ดีแก้วี	189	45.0
เป็นเอาแก้ววางไว้ดีแก้วี	231	55.0
ตูปหมวก	204	48.6
ใส่หมวก	216	51.4

ตารางที่ 39 (ต่อ)

รูปคำและประโยค	จำนวน	ร้อยละ
เอาผิดไปช่วยกำล่อ	163	38.8
เอาผิดไปล้างกำล่อ	257	61.2
พอเคินถึงชั่วแล้วเลียชั่ว	226	53.8
พอเคินถึงสะพานแล้วเลียชั่ว	194	46.2
เอาน้ำค้ำก่อนเนื้อ	110	26.2
เอาน้ำผสมก่อนเนื้อ	310	73.8
ดูบาศรีวิชัยช่วยแบ่งตางขึ้นคอยสุเตป	223	53.1
ดูบาศรีวิชัยช่วยสร้างตางขึ้นคอยสุเทพ	197	46.9

ตารางที่ 40 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามการแต่งกายพื้นเมือง

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แต่ง	199	47.4
แต่ง	221	52.6
รวม	420	100

ตารางที่ 41 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามความบ่อยครั้งในการแต่งกายพื้นเมือง

ความบ่อยครั้งในการแต่งกายพื้นเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เดือนละครั้ง	68	16.2
เดือนละ 2 ครั้ง	15	3.6
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	100	23.8
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	20	4.8
ทุกวัน	18	4.3
ไม่แต่ง	199	47.4
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 แสดงร้อยละและจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนชุดพื้นเมืองที่มี

จำนวนชุดที่มี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	7	1.7
1 ชุด	49	11.7
2-4 ชุด	114	27.1
5-8 ชุด	36	8.6
มากกว่า 8 ชุด	15	3.6
รวม	221	52.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการ
ส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง

การมีส่วนร่วมส่งเสริมวัฒนธรรม ไม่เคย นานๆ ครั้ง ตามสมควร บ่อย บ่อยที่สุด
การแต่งกายและการใช้ภาษาคำเมือง จำนวน% จำนวน % จำนวน % จำนวน % จำนวน%

ชักชวนให้ผู้อื่นแต่งชุดพื้นเมือง	99(23.6)	106(25.2)	149(35.5)	38(9.0)	28(6.7)
ส่งเสริมบุตรหลานแต่งพื้นเมือง	108(25.7)	137(32.6)	143(34.0)	23(5.5)	9(2.1)
เคยแสดงความคิดเห็นเรื่องการแต่งกาย	177(42.1)	106(25.2)	107(25.5)	22(5.2)	8(1.9)
เคยร่วมกิจกรรมส่งเสริมการแต่งกาย	102(24.3)	137(32.6)	134(31.9)	35(8.3)	12(2.9)
เคยสอนผู้อื่นพูดคำเมือง	38(9.0)	107(25.5)	167(39.8)	76(18.1)	32(7.6)
ส่งเสริมบุตรหลานพูดคำเมือง	60(14.3)	61(14.5)	151(36.0)	74(17.6)	73(17.4)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการส่งเสริม
วัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา

การส่งเสริมของสถาบันฯ น้อยที่สุด น้อย พอสมควร บ่อย บ่อยที่สุด ไม่ตอบ
จำนวน % จำนวน% จำนวน % จำนวน% จำนวน % จำนวน %

สถาบันฯของท่าน 30(7.1) 76(18.1) 115(27.4) 30(7.1) 13(3.1) 156(37.1)
ส่งเสริมวัฒนธรรม

สถาบันฯของท่าน
ส่งเสริมการแต่งกายพื้นเมือง 38(9.0) 81(19.3) 104(24.8) 29(6.8) 12(2.9) 156(37.1)

สถาบันฯของท่านส่งเสริม 20(4.8) 51(12.1) 129(30.7) 47(11.2) 17(4.0) 156(37.1)
กิจกรรมทางวัฒนธรรม

สถาบันฯของท่านเข้าร่วม 17(4.0) 29(6.9) 132(31.4) 60(14.3) 25(6.0) 157(37.4)
กิจกรรมวัฒนธรรมชุมชน

ตารางที่ 45 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพฤติกรรมและการปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง

พฤติกรรมและการปฏิบัติ	น้อยที่สุด จำนวน %	น้อย จำนวน %	พอสมควร จำนวน %	บ่อย จำนวน %	บ่อยที่สุด จำนวน %
ชุมชนท่านมีกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม	20(4.8)	76(18.1)	200(47.6)	102(24.3)	22(5.2)
ชุมชนท่านมีกิจกรรมส่งเสริมการแต่งกายพื้นเมือง	36(8.6)	117(27.9)	162(38.6)	90(21.4)	15(3.6)
ท่านสื่อสารด้วยภาษาคำเมืองกับเพื่อน	8(1.9)	35(8.3)	84(20.0)	134(31.9)	159(37.9)
เพื่อนของท่านแต่งกายพื้นเมือง	93(22.1)	144(34.3)	134(31.9)	41(9.8)	8(1.9)
ครอบครัวของท่านพูดคำเมือง	18(4.3)	37(8.8)	91(21.7)	84(20.0)	190(45.2)
ครอบครัวของท่านแต่งชุดพื้นเมือง	60(14.3)	140(33.3)	149(35.5)	55(13.1)	16(3.8)
เพื่อนบ้านของท่านพูดคำเมือง	7(1.7)	21(5.0)	101(24.0)	107(25.5)	184(43.8)
เพื่อนบ้านของท่านแต่งชุดพื้นเมือง	33(7.9)	118(28.1)	178(42.4)	72(17.1)	19(4.5)

ตารางที่ 46 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอุปกรณ์เครื่องใช้
ภายในบ้าน

อุปกรณ์ภายในบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
รถจักรยาน	151	36.0
เครื่องทำน้ำอุ่น	269	64.0
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	226	53.8
วีดีโอ	404	96.2
รถยนต์	276	65.7
บันไดเรลิต	19	4.5
กล้องถ่ายรูป	308	73.3
รถมอเตอร์ไซด์	369	87.9
เครื่องซักผ้า	282	67.1
เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์	72	17.1
เครื่องอบผ้า	67	16.0
วิทยุหรือวิทยุสเตอริโอ	401	95.5
โทรทัศน์สี	417	99.3
ตู้เย็น	410	97.6
เตาอบไมโครเวฟ	118	28.1
เครื่องปรับอากาศ	102	24.3
เตาแก๊ส	380	90.5
กล้องถ่ายวีดีโอ	42	10.0
โทรศัพท์มือถือ	101	24.0
เครื่องรีดผ้า	13	3.1
เครื่องคอมพิวเตอร์	87	20.7
งานรับสัญญาณดาวเทียม	45	10.7

ตารางที่ 47 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็น
(ความทันสมัย : แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์)

ความคิดเห็น(แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง					
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
คนที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เพราะเขาเป็นคนโหด	22(5.2)		127(30.2)		97(23.1)		145(34.5)		29(6.9)	
ท่านมีความรู้ดีกว่าทุกวันนี่ปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยไม่ได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากเท่าที่ควร	33(7.9)		138(32.9)		85(20.2)		144(34.3)		20(4.8)	
การวางแผนที่จะทำงานใด ๆ มักจะเป็นสิ่งดีและจะทำให้งานนั้น ๆ สำเร็จตามความตั้งใจ แต่จะทำให้เราหมดความสุข เพราะต้องคอยคิดกังวลถึงแต่เรื่องงานที่ได้วางแผนไว้	25(6.0)		165(39.3)		95(22.6)		123(29.3)		12(2.9)	
ถ้าสมมติว่าเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน จนท่านต้องเสียบขาไปข้างหนึ่ง ชีวิตท่านจะหมดความหมาย	18(4.3)		49(11.7)		106(25.2)		184(43.8)		63(15.0)	
ถ้าท่านตั้งใจจะทำอะไรแล้วจะต้องพยายามให้ได้ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ยากในการจะทำให้สำเร็จ	117(27.9)		258(61.4)		34(8.1)		10(2.4)		1(0.2)	
ในการทำงานที่ต้องทำกับคนอื่น ๆ คนที่เราจะวางใจได้มีแต่ญาติพี่น้องเท่านั้น	21(5.0)		63(15.0)		90(21.4)		211(50.2)		35(8.3)	
เมื่อประสบความล้มเหลวในการทำงาน อย่างหนึ่งท่านจะไม่ยอมย่อท้อต่อความล้มเหลวที่เกิดขึ้นโดยจะคิดหาวิธีการใหม่ที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ	116(27.6)		254(60.5)		41(9.8)		7(1.7)		2(0.5)	

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ความคิดเห็น (แรงงูใจไม่เต็มฤทธิ์)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %
การที่คนเราจะเป็นอย่างอื่นเป็นเพราะ พรหมลิขิตเป็นผู้กำหนดครหาไว้ เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อ เอาชนะธรรมชาติหรือสิ่งใด ๆ	8(1.9)	62(14.8)	52(12.4)	170(40.5)	128(30.5)
ท่านเชื่อว่าคนเราจะมีค่าขึ้นอยู่กับ หากรู้จักช่วยเหลือตนเองแทนที่จะรอพึ่ง ความช่วยเหลือจากผู้อื่น	170(40.5)	2.5(48.8)	18(4.3)	26(6.2)	1(2)
ถ้าท่านล้มเหลวในการทำงาน ท่านจะเกิด ความท้อถอย หมดความพยายามที่จะ ทำงานนั้นต่อไป	11(2.6)	68(16.2)	94(22.4)	193(46.0)	54(12.9)
ท่านจะตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จแม้ว่างานนั้นจะน่าเบื่อที่สุด	63(15.0)	277(66.0)	68(16.2)	11(2.6)	1(2)
ท่านมักจะตั้งความหวังไว้สูงเพื่อที่จะได้ ใช้ความพยายามและสามารถทำงานนั้น อย่างเต็มที่เมื่อลงมือทำงาน	62(14.8)	246(58.6)	67(16.0)	45(10.7)	0(0)
การติดตามข่าวสารไม่ใช่สิ่งจำเป็นเพราะ ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตของท่านดีขึ้น	5(1.2)	17(4.0)	32(7.6)	240(57.1)	126(30.0)
ท่านคิดว่า การอยู่ร่วมกันของสามภรรยา ในสังคมไทย ชายเป็นผู้นำครอบครัว ส่วนหญิงควรเป็นผู้ตามเท่านั้น	18(4.3)	63(15.0)	66(15.7)	197(46.9)	76(18.1)
การตรงต่อเวลาไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับ สังคมไทย	10(2.4)	14(3.3)	18(4.3)	225(53.6)	153(36.4)
ท่านคิดว่าเด็กสมัยนี้จำเป็นต้องสนใจ และมีความเชี่ยวชาญการใช้คอมพิวเตอร์	162(38.6)	229(54.5)	21(5.0)	8(1.9)	0(0)
ในความคิดของท่าน มนุษย์จะเป็นคนดี ไม่ได้ ถ้าไม่นับถือศาสนา	56(13.3)	126(30.0)	110(26.2)	99(23.6)	29(6.9)
ท่านคิดว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นมาก	342(81.4)	65(15.5)	6(1.4)	2(5)	5(1.2)

ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่ง	342	81.4
ประธานนักเรียนหรือประธานนักศึกษา	74	17.6
กรรมการประจำหมู่บ้านหรือตำบล	12	2.9
กรรมการลูกเสือชาวบ้าน	7	1.7
ผู้นำชุมชนทางศาสนา	2	.5
ผู้นำหมู่บ้านเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	1	.2
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร	-	-
กรรมการพรรคการเมือง	-	-
กลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ	17	4.0
อื่น ๆ	1	.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสาร
จากวิทยุ

ความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	133	31.7
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	102	24.3
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	53	12.6
นาน ๆ ครั้ง	49	11.7
ไม่ได้ฟังเลย	5	1.2
ไม่ตอบ	78	18.6
รวม	420	100

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการฟังวิทยุ

ระยะเวลาในการฟังวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 4 ชั่วโมง	58	14.0
มากกว่า 3-4 ชั่วโมง	69	16.4
มากกว่า 2-3 ชั่วโมง	75	17.9
ประมาณ 1-2 ชั่วโมง	123	29.3
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	91	21.7
ไม่ตอบ	3	.7
รวม	420	100

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์

ความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	277	66.0
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	97	23.1
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	24	5.7
นาน ๆ ครั้ง	18	4.3
ไม่ได้ดูเลย	4	1.0
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการดูโทรทัศน์

ระยะเวลาในการดูโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 4 ชั่วโมง	138	32.9
มากกว่า 3-4 ชั่วโมง	109	26.0
มากกว่า 2-3 ชั่วโมง	94	22.4
ประมาณ 1-2 ชั่วโมง	60	14.3
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	17	4.3

ตารางที่ 53 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการอ่านหนังสือพิมพ์

ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	125	29.8
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	141	33.6
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	87	20.7
นาน ๆ ครั้ง	61	14.5
ไม่ได้อ่านเลย	6	1.4
รวม	420	100

ตารางที่ 54 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา
ในการอ่านหนังสือพิมพ์

ระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 45 นาที	53	12.8
มากกว่า 20-45 นาที	146	35.3
มากกว่า 10-20 นาที	134	32.4
มากกว่า 5-10 นาที	67	16.0
น้อยกว่า 5 นาที	14	3.3
ไม่ตอบ	6	1.4
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 55 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการอ่านนิคยสาร

ความบ่อยครั้งในการอ่านนิคยสาร	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	17	4.0
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	51	12.0
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	109	26.0
นาน ๆ ครั้ง	196	46.7
ไม่ได้อ่านเลย	47	11.2
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 56 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา
ในการอ่านนิตยสาร

ระยะเวลาในการอ่านนิตยสาร	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 2 ชั่วโมง	25	6.0
มากกว่า 1-2 ชั่วโมง	48	11.4
มากกว่า 30-60 นาที	96	22.9
ประมาณ 10-30 นาที	153	36.4
น้อยกว่า 10 นาที	52	12.4
ไม่ตอบ	46	11.0
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 57 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทางไป
ที่ทำการอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด

เดินทางไปบริเวณที่ทำการ อำเภอหรือศาลากลางจังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
ไปทุกวัน	316	75.2
สัปดาห์ละ 2-3 วัน	16	3.8
สัปดาห์ละครึ่ง	9	2.1
สองสัปดาห์ 1 ครั้ง	13	3.1
เดือนละครึ่ง	65	15.5
ไม่ได้ไป	1	.2
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทางออกจาก ตำบลหรืออำเภอไปส่วนอื่น ๆ ของจังหวัด

การเดินทางไปนอกตำบลหรืออำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
ไปทุกวัน	215	51.2
สัปดาห์ละ 2-3 วัน	47	11.2
สัปดาห์ละครั้ง	34	8.1
สองสัปดาห์ 1 ครั้ง	33	7.9
เดือนละครั้ง	91	21.7
ไม่ได้ไป	0	.0
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทาง
ไปต่างจังหวัด

เดินทางไปต่างจังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
ไปทุกวัน	256	61.0
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	6	1.4
สัปดาห์ละครั้ง	7	1.7
สองสัปดาห์ 1 ครั้ง	25	6.0
เดือนละครั้ง	126	30.0
ไม่ได้ไป	0	.0
รวม	420	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของข่าวสารที่ปี ด้รับกับการแต่งกาย
และการใช้ภาษาพื้นเมือง

ความสัมพันธ์ของตัวแปร		ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	ระดับนัยสำคัญ
ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2		
การเมือง	- การแต่งกายพื้นเมือง	.0208	.759
	- การใช้ภาษาคำเมือง	.0366	.454
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.0447	.361
อาชญากรรม	- การแต่งกายพื้นเมือง	.1026	.128
	- การใช้ภาษาคำเมือง	.1746	.000 ***
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.0290	.554
ธุรกิจ	- การแต่งกายพื้นเมือง	.0143	.833
	- การใช้ภาษาคำเมือง	-.0469	.338
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.0056	.909
เกษตรกรรม	- การแต่งกายพื้นเมือง	.1257	.062
	- การใช้ภาษาคำเมือง	.0607	.215
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.1642	.001***
เศรษฐกิจ	- การแต่งกายพื้นเมือง	-.0435	.520
	- การใช้ภาษาคำเมือง	-.0979	.045*
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	.0035	.942
ต่างประเทศ	- การแต่งกายพื้นเมือง	.0810	.231
	- การใช้ภาษาคำเมือง	-.0595	.224
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.0014	.977

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของตัวแปร		ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระดับนัยสำคัญ	
ตัวแปรที่ 1		ตัวแปรที่ 2	
บันเทิง	- การแต่งกายพื้นเมือง	.0197	.770
	- การใช้ภาษาคำเมือง	-.0294	.547
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	.0758	.121
กีฬา	- การแต่งกายพื้นเมือง	-.0902	.181
	- การใช้ภาษาคำเมือง	-.0525	.283
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	.1076	.027 *
ศิลปะ	- การแต่งกายพื้นเมือง	.1023	.129
วัฒนธรรม	- การใช้ภาษาคำเมือง	.0886	.070
	- คำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	-.0781	.110

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัย การเปิดรับข่าวสาร
สิ่งแวดล้อม กับ พฤติกรรมการใช้ภาษาและการแต่งกายพื้นเมืองของประชาชนในเขต
อ. เมือง จ. เชียงใหม่"

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ต้องการคำตอบจากท่าน เพื่อใช้ประโยชน์
ในการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น มิได้นำไปใช้เพื่อประโยชน์อื่นใด โปรดตอบแบบสอบถามตาม
ความเป็นจริงของขอบุคคลในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

โปรดทำเครื่องหมายถูก (/) ในวงเล็บของคำตอบที่ท่านเลือก หรือ เขียนข้อความลงในช่องว่าง

สำหรับผู้วิจัย

แบบสอบถาม _____

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 15 - 25 ปี

3. 36 - 45 ปี

2. 26 - 35 ปี

4. มากกว่า 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

1. ไม่เคยเรียน

5. อนุปริญญา, ป.ว.ท., ป.ว.ศ.

2. ป.1 - ป.4

6. ปริญญาตรี

3. ป.5 - ป.7

7. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ม.3 - ม.5

4. ท่านมีรายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

1. ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท	4. ☐ ระหว่าง 9,001-12,000 บาท
2. ☐ ระหว่าง 3,001- 6,000 บาท	5. ☐ มากกว่า 12,000 บาท
3. ☐ ระหว่าง 6,001- 9,000 บาท	

5. รายได้รวมของครอบครัวทั้งหมดประมาณเดือนละ

1. ☐ น้อยกว่า 10,000 บาท	3. ☐ 20,001 - 30,000 บาท
2. ☐ 10,001 - 20,000 บาท	4. ☐ มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 การใช้ภาษาและการแต่งกาย

6. เมื่อพบกับคนแปลกหน้าที่ท่านไม่เคยรู้จักมาก่อน ท่านทักทายเขาด้วยภาษาใด

1. ☐ ภาษาคำเมือง	2. ☐ ภาษากลาง

7. เมื่อพบคนแปลกหน้า และท่านค่อนข้างแน่ใจว่าเขาเป็นคนพื้นเมืองเหมือนท่าน ท่านจะทักทายเขาด้วยภาษาใด

1. ☐ ภาษาคำเมือง	2. ☐ ภาษากลาง

8. ถ้าท่านสนทนากับคนที่ใช้ภาษากลางแต่เขาสามารถฟังภาษาพื้นเมืองของท่าน ได้เข้าใจเป็นอย่างดี ท่านใช้ภาษาใดสื่อสารกับเขา

1. ☐ ภาษาคำเมือง	2. ☐ ภาษากลาง

9. ท่านพูดภาษาคำเมืองบ่อยครั้งแค่ไหน

1. ☐ บ่อยที่สุด	4. ☐ น้อย
2. ☐ บ่อย	5. ☐ น้อยที่สุด
3. ☐ พอสมควร	

10. เมื่อท่านใช้ภาษาคำเมือง ท่านเลือกใช้ถ้อยคำหรือประโยคอะไรต่อไปนี้

1. ☐ ไผ่เดียวก่ายไปก่ายมา	☐ ไผ่เดียวผ่านไปผ่านมา
2. ☐ บ้านนี้เป็นกินแขก	☐ บ้านนี้เขาแต่งงาน
3. ☐ เป็นขายควัวตีภาค	☐ เป็นขายของตีภาค
4. ☐ เป็นอ่านไฉนไปไฉนมา	☐ เป็นอ่านข้ามไปข้ามมา

- 5.[ ] ไปแย่งแว่นผ่อเหียบฟอง   [ ] ไปส่องกระจกดูฟอง
- 6.[ ] แม่ฮุียนอนคัมผ้า   [ ] แม่ฮุียนอนห่มผ้า
- 7.[ ] ละอ่อนคนนี้ฮู้ก้อบอดอบ   [ ] ละอ่อนคนนี้ฮู้ก้อบอดซัด
- 8.[ ] มัดบ่อมัน   [ ] มัดบ่อแน่น
- 9.[ ] จะไปลาसान่อ   [ ] จะไปประมาทน่อ
- 10.[ ] เป็นเอาแก้วของไวตี้เก๊าอี้   [ ] เป็นเอาแก้ววางไวตี้เก๊าอี้
- 11.[ ] สุขหมวก   [ ] ใส่หมวก
- 12.[ ] เอาผักไปช่วยกำล่อ   [ ] เอาผักไปล้างกำล่อ
- 13.[ ] พอเดินถึงขั้วแล้วเลียวซ้าย   [ ] พอเดินถึงสะพานแล้วเลียวซ้าย
- 14.[ ] เอาน้ำผ่าก่อนน่อ   [ ] เอาน้ำผสมก่อนน่อ
- 15.[ ] กูบาสิ่วจี้จ้วยแบ่งตางขึ้นคอบสุเคป
[ ] ครูบาศรีวิชัยช่วยสร้างตางขึ้นคอบสุเทพ
11. ท่านแต่งกายชุดพื้นเมืองหรือไม่
- 1.[ ] แต่ง   2.[ ] ไม่แต่ง (ข้ามไปทำข้อ 15)
12. ท่านแต่งกายชุดพื้นเมืองบ่อยแค่ไหน
- 1.[ ] ทุกวัน   4.[ ] เดือนละ 2 ครั้ง
- 2.[ ] สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง   5.[ ] เดือนละ 1 ครั้ง
- 3.[ ] สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
13. ท่านแต่งชุดพื้นเมืองเมื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1.[ ] ออกงานสังสรรค์   4.[ ] เวลาทำงาน
- 2.[ ] งานบุญ   5.[ ] อื่น ๆ (ระบุ).....
- 3.[ ] งานเทศกาล
14. ท่านมีชุดพื้นเมือง จำนวนประมาณเท่าใด
- 1.[ ] ไม่มีเลย   4.[ ] 5 - 8 ชุด
- 2.[ ] 1 ชุด   5.[ ] มากกว่า 8 ชุดขึ้นไป
- 3.[ ] 2 - 4 ชุด

15. จุดพื้นเมืองที่ท่านสวมใส่ เป็นจุดลักษณะใด
1. จุดพื้นเมือง
  2. จุดพื้นเมืองประยุกต์ (ตัดด้วยผ้าเมืองแต่เป็นจุดร่วมสมัยเช่น จุดกระโปรง)
  3. จุดพื้นเมืองและจุดพื้นเมืองประยุกต์
16. เหตุผลที่ท่านไม่แต่งจุดพื้นเมือง เพราะอะไร
1. ไม่นิยม
  2. มีอายุการใช้งานน้อยเมื่อเทียบกับเสื้อผ้าทั่วไป
  3. สวมใส่แล้วไม่สะดวกในการเคลื่อนไหว
  4. อื่น ๆ (ระบุ).....
17. โปรดทำเครื่องหมายถูก [/] ในช่องของคำตอบที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน

รายการ

บ่อยที่สุด บ่อย ตามสมควร นาน ๆ ครั้ง ไม่เคย

1. ท่านเคยชักชวนให้สมาชิกใน
ครอบครัว เพื่อนบ้าน คนรู้จัก
แต่งกายแบบพื้นเมืองและใช้
ภาษาคำเมือง

.....

2. ท่านให้บุตรหลานของท่าน
แต่งกายแบบพื้นเมือง

.....

3. ท่านเคยร่วมเสนอความคิดเห็น
เกี่ยวกับการแต่งกายตามแบบ
วัฒนธรรมล้านนาเชียงใหม่

.....

รายการ บ่อยที่สุด บ่อย ตามสมควร นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

4.ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกายแบบพื้นเมือง

5.ท่านเคยสอนผู้อื่นให้รู้และพูดภาษาคำเมือง

6.ท่านส่งเสริมให้บุตรหลานของท่านพูดภาษาคำเมืองเป็นภาษาหลัก

ตอนที่ 3 ถึงแวดล้อมในสังคม

18. โปรดทำเครื่องหมายถูก (/) ในช่องของคำตอบที่ตรงกับสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาของท่าน (ท่านที่ไม่ได้กำลังศึกษาอยู่ให้ข้ามไปทำข้อที่ 18)

ข้อความ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.สถาบันบันการศึกษาของท่านส่งเสริมให้ใช้ภาษาคำเมืองในการสื่อสารในระดับใด

ข้อความ มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

2.สถาบันการศึกษาของท่านมี

กิจกรรมส่งเสริมการแต่งกาย

แบบพื้นเมืองในระดับใด

3.สถาบันการศึกษาของท่านมี

กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมแก่

ผู้เรียนในระดับใด

4.สถาบันการศึกษาของท่านเข้า

ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมใน

ชุมชนในระดับใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

19. โปรดทำเครื่องหมายถูก(✓)ในช่องของคำตอบที่ตรงกับสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม
ของท่าน

ข้อความ

บ่อยที่สุด บ่อย ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.ชุมชนของท่านมีกิจกรรมส่งเสริม

วัฒนธรรมบ่อยแค่ไหน

.....

2.ชุมชนของท่านมีกิจกรรมส่งเสริม

การแต่งกายบ่อยแค่ไหน

.....

3.ในการสื่อสารระหว่างเพื่อนท่านใช้

ภาษาคำเมืองบ่อยแค่ไหน

.....

4.เพื่อน ๆ ของท่านแต่งกายชุด

พื้นเมืองบ่อยแค่ไหน

.....

5.ครอบครัวของท่านใช้ภาษาคำเมือง

ในการสื่อสารบ่อยแค่ไหน

.....

6.ครอบครัวของท่านส่งเสริมการ

แต่งกายแบบพื้นเมืองบ่อยแค่ไหน

.....

ข้อความ

บ่อยที่สุด บ่อย ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

7. เพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือในชุมชน
ของท่านพูดภาษาคำเมืองบ่อยแค่ไหน

8. เพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือในชุมชน
ของท่านแต่งกายพื้นเมืองบ่อยแค่ไหน

ตอนที่ 4 ความทันสมัย

20. ที่บ้านของท่านมีสิ่งของอะไรบ้าง

1. [ ] รถจักรยาน	12. [ ] วิทยุหรือวิทยุสเตอริโอ
2. [ ] เครื่องทำน้ำอุ่น	13. [ ] โทรทัศน์สี
3. [ ] หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	14. [ ] ตู้เย็น
4. [ ] วีดีโอ	15. [ ] เตอบนไมโครเวฟ
5. [ ] รถยนต์	16. [ ] เครื่องปรับอากาศ
6. [ ] บัตรเครดิต	17. [ ] เตาแก๊ส
7. [ ] กล้องถ่ายรูป	18. [ ] กล้องถ่ายวีดีโอ
8. [ ] รถมอเตอร์ไซด์	19. [ ] โทรศัพท์มือถือ
9. [ ] เครื่องซักผ้า	20. [ ] เครื่องรีดผ้า
10. [ ] เครื่องเล่นเลเซอร์ดีสก์	21. [ ] เครื่องคอมพิวเตอร์
11. [ ] เครื่องอบผ้า	22. [ ] งานรับสัญญาณดาวเทียม

ข้อความ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. ถ้าท่านตั้งใจจะทำอะไรแล้ว

จะต้องพยายามให้ได้ ถึงแม้ว่า
สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ยากในการจะ
ทำให้สำเร็จ

6. ในการทำงานที่ต้องทำกับคน

อื่นๆ คนที่เราจะวางใจได้มีแต่ญาติ
พี่น้องเท่านั้น

7. เมื่อประสบความล้มเหลวใน

การทำงานอย่างหนึ่ง ท่านจะไม่
ขอมุ่งต่อความล้มเหลวที่เกิด
ขึ้น โดยจะคิดหาวิธีการใหม่ที่จะ
ทำงานนั้นให้สำเร็จ

8. การที่คนเราจะเป็นเช่นไรเป็น

เพราะพรหมลิขิตเป็นผู้ลิขิตหรือ
กำหนดชะตาไว้ เพราะฉะนั้นจึง
ไม่จำเป็นต้องค้นร่นเพื่อเอาชนะ
ธรรมชาติหรือสิ่งใด ๆ

ข้อความ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

9. ท่านเชื่อว่าคนเราจะมีคาม

เป็นอยู่ที่ดีขึ้นหากรู้จักช่วยเหลือ

ตนเองแทนที่จะรอพึ่งความช่วยเหลือ

เหลือจากผู้อื่น

10. ถ้าท่านล้มเหลวในการทำงาน

ท่านจะเกิดความท้อถอย หมด

ความพยายามที่จะทำงานนั้นต่อไป

11. ท่านจะตั้งใจทำงานที่ได้รับ

มอบหมายให้สำเร็จ แม้ว่างานนั้น

จะน่าเบื่อที่สุด

12. ท่านมักจะตั้งความหวังไว้สูง

เพื่อที่จะได้ใช้ความพยายามและ

สามารถทำงานนั้นอย่างเต็มที่ เมื่อ

ลงมือทำงาน

13. การติดตามข่าวสาร ไม่ใช่สิ่ง

จำเป็น เพราะไม่ได้ช่วยให้ชีวิต

ของท่านดีขึ้น

22. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านฟังวิทยุบ่อยแค่ไหน

1. ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
2. เกือบทุกวัน หรือสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
4. นาน ๆ ครั้ง
5. ไม่ได้ฟังเลย เพราะ.....(ข้ามไปทำข้อ 24)

23. ท่านฟังวิทยุโดยเฉลี่ยใช้เวลานานเท่าใดใน 1 วัน

1. มากกว่า 4 ชั่วโมง
2. มากกว่า 3-4 ชั่วโมง
3. มากกว่า 2-3 ชั่วโมง
4. ประมาณ 1-2 ชั่วโมง
5. น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

24. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดูโทรทัศน์บ่อยแค่ไหน

1. ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
2. เกือบทุกวัน หรือสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
4. นาน ๆ ครั้ง
5. ไม่ได้ดูเลย เพราะ.....(ข้ามไปทำข้อ 26)

25. ท่านดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยต่อวันใช้เวลานานเท่าใด

1. มากกว่า 4 ชั่วโมง
2. มากกว่า 3-4 ชั่วโมง
3. มากกว่า 2-3 ชั่วโมง
4. ประมาณ 1-2 ชั่วโมง
5. น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

26. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยแค่ไหน

1. ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
2. เกือบทุกวันหรือสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
4. นาน ๆ ครั้ง
5. ไม่ได้อ่านเลย เพราะ.....(ข้ามไปทำข้อ 28)

27. ในแต่ละครั้งท่านอ่านหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยใช้เวลานานเท่าใด

1. มากกว่า 45 นาที
2. มากกว่า 20-45 นาที
3. มากกว่า 10-20 นาที
4. มากกว่า 5-10 นาที
5. น้อยกว่า 5 นาที

28. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านอ่านนิตยสารบ่อยแค่ไหน

1. ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
2. เกือบทุกวันหรือสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
4. นาน ๆ ครั้ง
5. ไม่ได้อ่านเลย เพราะ.....(ข้ามไปทำข้อ 30)

29. ในแต่ละสัปดาห์ ท่านอ่านนิตยสาร โดยเฉลี่ยใช้เวลานานเท่าใด

1. มากกว่า 2 ชั่วโมง
2. มากกว่า 1-2 ชั่วโมง
3. มากกว่า 30-60 นาที
4. ประมาณ 10-30 นาที
5. น้อยกว่า 10 นาที

30. โดยมากแล้ว ท่านเปิดรับข่าวสารประเภทใด

- 1.[ ] การเมือง
- 2.[ ] อาชญากรรม
- 3.[ ] ธุรกิจ
- 4.[ ] เกษตรกรรม
- 5.[ ] เศรษฐกิจ
- 6.[ ] ต่างประเทศ
- 7.[ ] ศิลปวัฒนธรรม
- 8.[ ] บันเทิง
- 9.[ ] อื่น ๆ (ระบุ).....

31. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยเดินทางไปบริเวณที่ทำกรอำเภหรือศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่

- 1.[ ] ไปทุกวัน
- 2.[ ] สัปดาห์ละ 2-3 วัน
- 3.[ ] สัปดาห์ละครั้ง
- 4.[ ] สองสัปดาห์ 1 ครั้ง
- 5.[ ] เดือนละครั้ง
- 6.[ ] ไม่ได้ไป

32. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยเดินทางออกจากตำบลหรืออำเภอของท่านไปส่วนอื่นของจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่

- 1.[ ] ไปทุกวัน
- 2.[ ] สัปดาห์ละ 2-3 วัน
- 3.[ ] สัปดาห์ละครั้ง
- 4.[ ] สองสัปดาห์ 1 ครั้ง
- 5.[ ] เดือนละครั้ง
- 6.[ ] ไม่ได้ไป

33. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยเดินทางไปต่างจังหวัดหรือไม่

- 1.[ ] ไปทุกวัน
- 2.[ ] สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
- 3.[ ] สัปดาห์ละครั้ง
- 4.[ ] สองสัปดาห์ 1 ครั้ง
- 5.[ ] เดือนละครั้ง
- 6.[ ] ไม่ได้ไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 การเปิดรับข่าวสารวัฒนธรรม

34. ท่านพบข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากสื่อต่อไปนี้
ในระดับใด

สื่อ ..... มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิทยุ.....
โทรทัศน์.....
หนังสือพิมพ์.....
นิตยสาร.....
เอกสารสิ่งพิมพ์.....
ป้ายประกาศ.....
โปสเตอร์.....
นิตยรศการ.....
อื่น ๆ .....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

35. ท่านได้รับข่าวสาร กิจกรรม และการส่งเสริมเกี่ยวกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาและการ
 แต่งกายแบบพื้นเมืองเชียงใหม่จากสื่อใดบ้าง และในปริมาณเท่าใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สื่อ

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิทยุ.....
 โทรทัศน์ .....
 หนังสือพิมพ์ .....
 เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ .....
 ไปสเตอร์ .....
 ป้ายประกาศ .....
 เพลงคำเมือง .....
 เพลงขอ .....
 นิทรรศการ .....
 เพื่อนบ้าน .....
 ญาติ พี่น้อง .....
 เพื่อน .....
 เพื่อนร่วมงาน .....
 อื่น ๆ (ระบุ).....

36. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเผยแพร่ข่าวสารหรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษา

คำเมืองและการแต่งกายแบบพื้นเมืองของชาวเชียงใหม่ในปัจจุบัน

1.[ ] ควรเพิ่มการเผยแพร่ข่าวสารและมีกิจกรรมส่งเสริมให้มากขึ้น

2.[ ] เท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน คิดว่าพอเพียงแล้ว

3.[ ] ไม่จำเป็นต้องเผยแพร่ข่าวสารหรือจัดกิจกรรมส่งเสริม ปล่อยให้เป็นไปตามกระแสของ
 การเปลี่ยนแปลง

4.[ ] อื่น ๆ (ระบุ).....

37. ท่านมีตำแหน่งใดบ้างในสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. [ ] ไม่มีตำแหน่ง
2. [ ] ประธานนักเรียนหรือประธานนักศึกษา
3. [ ] กรรมการประจำหมู่บ้านหรือตำบล
4. [ ] กรรมการลูกเสือชาวบ้าน
5. [ ] ผู้นำชุมชนทางศาสนา
6. [ ] ผู้นำหมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
7. [ ] กรรมการพรรคการเมือง
8. [ ] ผู้นำกลุ่มเกษตรกร
9. [ ] กลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ
10. [ ] กรรมการวัดหรือโรงเรียน
11. [ ] อื่น ๆ ระบุ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ล้านนาพันธุ์ใหม่

ศิลปะโผนผ้าพาดคาดเข็มขัด

หัวโผนผ้าสไบพาดคาดเข็มขัด

บองไม้ขัดว่านนานต์เผ่าไท

เป็นเงี้ยว ยอง ลื้อ ลาว ชาวผู้ไท

บองอย่างไรไม่เห็นเป็นล้านนา

จะประยุกต์แปลกใหม่ไม่ว่ากัน

ข้อสำคัญวัฒนธรรมนั้นล้ำค่า

อย่าอ้างชนสามสิบศิลปล้านนา

มุ่งแต่ค้าเอกลักษณ์จักสิ้นเคย

ทิว วิชัยภัทตะ

ด้านนาพันธุใหม่

• แต่งอย่างไรคือไทอด้านนา

ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมาจะเห็นความก้าวหน้าของการนำรูปแบบการแต่งกายแบบโบราณเก่า ๆ มาปรับใช้ และแสดงออกอย่างค่อนเนื่อง ถึงขั้นมีการทำเป็นธุรกิจการจัดให้มีพิธีกรรมและการแต่งกายแบบเก่าเพื่อประกอบพิธีต่าง ๆ หรือให้น้อยลงมาก็คือการให้พนักงานส่วนต่าง ๆ แต่งกายเพื่ออนุรักษ์แบบเก่าในโรงแรมหรือห้างสรรพสินค้า รวมทั้งในสถานที่ราชการ โรงเรียน ที่ให้นักเรียนแต่งกายพื้นเมืองในวันศุกร์

กระแสนุรักษ์กำลังเติบโตเบ่งบานในท้องถิ่น พร้อม ๆ กับวัฒนธรรมท้องถิ่นพื้นบ้านก็ยิ่งกลายเป็นสมบัติที่ควรหวงแหน มีคุณค่าตอบแทนทั้งทางรูปแบบและเนื้อหา แค่ว่าไม่รู้ว่าการเติบโตของการนำของเก่ามาใช้ใหม่นั้น มีผลทั้งทางบวกและทางลบ

ถ้าว่าการแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามแบบแผนหรือไม่เหมาะสมมาใช้เผยแพร่ต่อสาธารณชน ผลของมันก็คือ การทำลาย มิใช่การอนุรักษ์ ซึ่งที่ผ่านมามีกลุ่มคน องค์การภาครัฐและเอกชนที่แสดงการกระทำดังกล่าวออกมาหลายครั้งหลายครา.... โดยความไม่รู้หรือรู้แต่ไม่เข้าใจลึกซึ้ง อาทิ

1. นำเครื่องแต่งกายหลากแบบทั้งไทยบ้านนา ไทจีน ไทลื้อ หรือแบบไทใหญ่ มาผสมปนเปกัน กลายเป็นเครื่องแต่งกายที่ดูว่าเป็นแบบเหนือ ๆ แต่ไร้รากเหง้าว่าเป็นการแต่งกายตามแบบแผน"ล้านนา"

2. นำเครื่องประดับมาไว้ผิดประเภทผิดจุด เช่น นำผ้าดุงหรือดินผ้าจันทน์มาทำเป็นผ้าพาด(พาดป่า) ซ้ำร้ายยิ่งกว่านั้นธรรมเนียมการแต่งกายของชาวเหนือผู้ชายเท่านั้นที่จะแต่งกายโดยมีผ้าพาด แต่ปรากฏว่ามีการดัดแปลงให้ผู้หญิงใช้ผ้าพาดได้

ปรากฏการณ์ของการเข้าใจผิดลักษณะนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการบังคับจากภาครัฐ ตัวอย่างเช่น การจัดงานเทศกาลหัตถกรรมผ้าตีนจกของอำเภอหนึ่งในเชียงใหม่ เมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา มีการสร้างบรรยากาศของงานให้ดูเก่าและขริ่มขลัง โดยอำเภอขอให้ชาวบ้านผู้ร่วมงานจะต้องแต่งกายแบบพื้นเมือง ปรากฏว่ามีชาวบ้านหญิงกลุ่มหนึ่งถูกนายอำเภอไล่ กลับไปให้หา"ผ้าพาด"มาประดับร่างกายด้วย

รูปถ่ายของ"การแต่งกายแบบล้านนา" ที่หนังสือพิมพ์หลายฉบับทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นนำมาประกอบเรื่องราวต่าง ๆ จึงมักจะปรากฏเป็นการแต่งกายแบบหัวมังกุทท้ายมังกร ผิดคำผิดตัว แดมด้วยคำบรรยาย"สวยงามด้วยเครื่องแต่งกายแบบล้านนา" สร้างความเข้าใจผิดให้กับผู้รับสื่ออย่างยิ่ง

3. มีการสร้างธรรมเนียมใหม่ให้เข้าใจว่า"เสื้อหม้อห้อม" ก็คือรูปแบบการแต่งกายของชาวเมืองภาคเหนืออย่างเป็นทางการ โดยการณรงค์ให้พนักงาน นักเรียน บุคลากรใน

จังหวัดภาคเหนือหลายจังหวัดแต่งหม้อห้อมในวันศุกร์ ซึ่งเวลานี้ก็ยังดำเนินอยู่ ทั้ง ๆ ที่
เสื้อหม้อห้อมนั้น ได้รับการพิสูจน์จากนักประวัติศาสตร์และล้านนาคดีว่ามีได้เป็นแบบแผน
การแต่งกายของคนเมือง การรณรงค์ให้แต่งกายพื้นเมืองโดยเจตนาที่แค่ขาดความรู้เท่าทัน
ในครั้งนี้ได้สร้างวัฒนธรรมและจิตสำนึกใหม่แก่เยาวชนและคนรุ่นหลังอย่างกว้างขวางและ
ยากจะแก้ไขในวันนี้แล้ว

4. หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงที่มีหน้าที่โดยตรงในการกำหนดแบบแผน รณรงค์
และสร้างเอกลักษณ์ที่ถูกต้องของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชัดเจนไม่มี จึงปรากฏเพียงหน่วยงาน
บางหน่วยงานที่ศึกษาในเรื่องนี้และรณรงค์กันเฉพาะกลุ่มไม่กว้างขวางมาก ที่เป็นทางการ
จริง ๆ ก็คือ มติของที่ประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนสิงหาคม
2536 มีการพิจารณาการแต่งกายแบบแผนล้านนา และล่าสุดมีการนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมของ
ศูนย์ ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูเชียงใหม่ในเดือนพฤษภาคม 2537 แต่ปรากฏว่าหลังจากนั้น
หน่วยงานอื่น ๆ ก็ไม่ได้นำมาติดังกล่าวมาปรับใช้ จนล่าสุดงานลอบกระชงของเชียงใหม่ที่จะ
ถึงนี้ก็ยังไม่มี การเน้นย้ำแบบแผนการแต่งกายที่ถูกต้องแต่อย่างใด

วิธีการอย่างเป็นทางการซึ่งจัดโดยภาครัฐทั้งส่วนท้องถิ่นและฝ่ายปกครองแต่ละงาน
อันเป็นงานแบบแผนทางการ” ก็ไม่ได้มีการเน้นย้ำว่าการแต่งกายแบบพื้นเมืองที่ถูกต้องจริง ๆ
เป็นเช่นไร จึงปรากฏมีการแต่งกายแบบประยุกต์ในงาน จึงออกย้ำความเข้าใจโดยทั่วไปว่า
การแต่งกายแบบนี้เช่นผู้หญิงมี ผ้าทาด เอาผ้าตีนชันทินจกหรือเอาถุงมาห่มหรือผสมการ
แต่งกายแบบไทต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ว่านี่คือการแต่งกายที่ถูกต้องตามแบบแผน

5. จุดที่น่าใส่ใจอย่างยิ่งสำหรับการเผยแพร่ความเข้าใจผิดเรื่องการแต่งกายก็คือ
ภาคธุรกิจเอกชนและสื่อมวลชน โดยปรากฏว่าเวลานี้มีกลุ่มเอกชนที่รับจัดงานพิธีแบบ
พื้นเมืองภาคเหนือในงานต่าง ๆ มุลค่าในการจัดการแต่งกายและจ้างผู้ร่วมแสดงครั้งละเข้า
หลักแสนบาท ซึ่งหลายกรณีก็แสดงว่าเครื่องแต่งกายและรูปแบบประเพณีประยุกต์ ถูกนำ
มาใช้ในงานพิธีการทางการทั้ง ๆ ที่รูปแบบประยุกต์ เหมาะสมที่จะใช้ในงานแสดงหรือ
ประกอบงานที่ไม่เป็นทางการให้ดูสังการเพียงอย่างเดียว

อาจารย์ทิว วิชัยทกะ นักล้านนาคดีคนสำคัญ มองว่าการแต่งกายแบบประยุกต์
ที่เอารูปแบบต่าง ๆ ของทั้งไทเงิน ไทลื้อ ไทใหญ่ และไทล้านนามาผสมผสานหรือการนำ
ผ้าถุงผ้าห่มหรือผ้าชนิดอื่น ๆ ที่มีลวดลาย เช่น ถุง มาปรับใช้ถือเป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต
สามารถเลื่อนไหล ปรับใช้ได้และไม่ถือว่าเป็นสิ่งผิด เพียงแต่คงรูปแบบปกติหรือรูปแบบการ
แต่งกายแบบแผนที่ถูกต้อง ก็จะต้องคิดและดำรงรักษาเอาไว้ให้ถูกต้องเหมาะสม เพราะภาพที่
ออกมาในปัจจุบันมีการแต่งกายโดยวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ แต่กลายเป็นทำลายไปอย่างน่า
เสียดาย

ในช่วงปีสองปีมานี้ จะพบข่าวและภาพถ่ายในหน้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและกรุงเทพฯ บางฉบับ เป็นภาพการแต่งกายของชายหญิงทางภาคเหนือ โดยเฉพาะเชียงใหม่ มีการแต่งกายในรูปแบบที่แปลกตา ซึ่งอ้างว่าเป็นแบบที่สืบสายล้านนา มีการโพกศีรษะด้วยผ้าสไบทาดไหล่ข้างเดียวบ้างสองข้างห้อยมาข้างหน้าแถมคาดเข็มขัด ด้วยความรู้สึกรักคิดของผู้พบเห็นจึงได้เกิดจินตนาการออกมาตามคำกลอนที่นำเสนอไว้ข้างต้นแล้ว

นอกจากนี้ก็มีคำวิพากษ์วิจารณ์จากหนังสือพิมพ์หลายฉบับ มองว่าเป็นแนวคิดของผู้ประกอบการธุรกิจทางออกแบบการแต่งกายเป็นทางหารายได้ ซึ่งก็เป็นแบบที่งามดี อันเหมาะสมกับเป็นแบบของพนักงานต้อนรับตามโรงแรมและห้องอาหารชั้นสูง งานแสดงเปิดตัวของธุรกิจการค้าที่สำคัญ ๆ หรือการแสดงผลงานครั้งทางทีวี หรือการเล่นลิเก

รู้สึกเป็นห่วงการประยุกต์แบบการแต่งกายเป็นแฟชั่น สมัยนิยมของผู้ชอบความแปลกใหม่และสวยงามก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่เมื่ออ้างว่าเป็นแบบที่สืบสานของการแต่งกายของชาวล้านนา บางครั้งก็นำไปโชว์แบบกันที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้คนภาคอื่นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของชาวล้านนา เข้าใจผิดและสับสน จึงขอฝากความรู้สึกนึกคิดนี้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการออกแบบและนิยมการสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบที่ว่ามานี้ ได้พิจารณาเพื่อความถูกต้องและสร้างสรรค์ที่จะใช้ให้ถูกต้องตามความเหมาะสมด้วย” อาจารย์ทิว กล่าวอย่างไรก็ตาม โดยความหมายที่แท้จริงของคำว่า วัฒนธรรม” คือผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความจริงอกงาม ที่สังคมร่วมกันสร้างสรรค์ สะสมสืบทอดคิดต่อกันมา ดังนั้น หากเราจะบัญญัติแบบแผนทางการแต่งกาย คงไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องนักเช่นกัน เพราะหากมีการผูกขาดรูปแบบหรือการกำหนดโดยหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่งแล้ว นั่นก็จะกลายเป็นโรงงานผลิตวัฒนธรรมไปในที่สุด

นั่นคงเป็นหน้าที่ของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น แต่ละพื้นที่ แต่ละเชื้อชาติ จะต้องหนักแน่นในรูปแบบเก่า และประยุกต์แบบใหม่ให้ชัดเจน ไม่สร้างความสับสนให้เกิดตามมา และ

• จากเจ้าชั้น - เจ้านาง

ภาพของละครโทรทัศน์ที่ค่อนข้างมีอิทธิพลต่อสังคมไทยอย่างกว้างขวาง คือ ละครเรื่อง”วันนี้ที่รอคอย” และ”เจ้านาง” อันเป็นละครอิงประวัติศาสตร์ทางล้านนาหรือเจดนาจะอาศัยฉากสถานที่และเครื่องแต่งกายล้านนา โดยความเข้าใจของผู้สร้าง จึงแลภาพการแต่งกายในทาง”จินตภาพ”เพื่อสร้าง”เหตุการณ์สมมติ”ขึ้น นำเสียคาบที่ความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ ปักใจเชื่อว่าภาพที่ปรากฏนั้นคือ”แบบของล้านนา” ผู้สร้างเองก็ มักจะอ้างถึง”ความเป็นล้านนา” ดังนั้นความเป็นล้านนาจึงถูก”ขาย” อย่างมีหักค้องงตั้งมานับตั้งแต่บัดนั้น จนถึงกับมีการแต่งงานแบบล้านนาที่กรุงเทพฯ ของดารา-พิธีกร มีการจัดงานวันเกิดแบบล้านนาของเจ้า ๘ เชียงใหม่คนหนึ่ง มีการนำ”ห้าชนด์”มารอคในงานแสดงศิลปะ ฯลฯ

ไม่นับการรับจัดขบวนทิวแถวพิธีต่าง ๆ ในงานศพ หรืองานพิธีอื่นในวันเวลาที่ประกวดนางงาม

หากจะถามว่านั่นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ คงตอบว่าไม่ผิด แต่มันไม่ใช่ผลรวมของความเจริญงอกงามอันเกิดจากความร่วมมือกันสร้างสรรค์ สะสมสืบทอดเลืกตักนิต สิ่งที่น่ากลัวคือ เมื่อไม่นานมานี้มีบริษัทหนึ่งต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ที่เชียงใหม่ โดยจ้างร้านเสื้อผ้าแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายของ"คนล้านนา" ร้านเสื้อผ้าแห่งนั้นภูมิอกภูมิใจเป็นพนักงานที่เป็นตัวแทนของชาวล้านนา เธอบรรจุแต่งกาย"แบบล้านนา"จากหัวจรดเท้า ล้านนาของเธอ คือ ล้านนาพันธุ์ผสม"เจ้าจัน-เจ้านาง" อันได้แพร่กระจายไปทั่วโลกแล้ว

(หนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวัน "ผู้จัดการ" ประจำวันเสาร์-อาทิตย์ที่ 15-16 ตุลาคม 2537)

การแต่งกายแบบล้านนาเชียงใหม่ที่ถูกต้องตามแบบฉบับ

อนุสนธิการประชุมคณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ได้เสนอให้มีการทวนเรื่องการแต่งกายพื้นเมืองเชียงใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เกิดความถูกต้องและนำรูปแบบไปใช้อย่างกว้างขวางต่อไป คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีคุณหญิงสวาท รัตนวราห และอาจารย์ทิว วิชัยทกะ ได้มีการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องการแต่งกายมาร่วมปรึกษาและสรุปประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2536 และวันที่ 9 เมษายน 2537 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ คณะอนุกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คุณหญิงสวาท รัตนวราห ประธาน เจ้าวิหรรณ สุจริตกุล เจ้าโสภา ณ เชียงใหม่ นายทิว วิชัยทกะ นายवलลวี แสнад่านางจินตนา มัชฌมบุรุษ นางลลิต จันทน์หอม นายกรเพชร เพชรรุ่ง นางสุพิน เข้มมุกด์ ประธานได้ขอให้กรรมการทุกท่านได้ช่วยกันพิจารณาการแต่งกายในเอกสาร นิตรรศการเอกลักษณ์การแต่งกายพื้นเมืองเชียงใหม่ ซึ่งทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับการเห็นชอบเมื่อปี พ.ศ. 2534 ผลของการประชุมได้มีมติเกี่ยวกับการแต่งกายล้านนาเชียงใหม่ ดังนี้

เนื่องจากล้านนา หมายถึง ดินแดน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย ผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ อาทิ ไทลื้อ ไทจีน ไทใหญ่ ไทอง ไทวน และชาวไทยภูเขาอีก 8 ชนเผ่าใหญ่ ๆ เช่น ลัวะ ม้ง มูเซอ อีเก้อ ลีซอ กระเหรี่ยง เข่า เป็นต้น จึงส่งผลให้เกิดการผสมผสานกันทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะการแต่งกาย เนื่องในวาระที่เชียงใหม่มีอายุครบ 700 ปี และเพื่อเป็นการร่วมเฉลิมฉลองของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่โดยคณะอนุกรรมการที่ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันพิจารณา

ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล เกี่ยวกับการแต่งกายที่ถูกต้องของชาวล้านนาเชียงใหม่ จึงได้มีการ
ประชุมพิจารณา ครั้งที่ 3 ขึ้น เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2537 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ดังนี้

1. ชุดรับเสด็จ งานพิธี

ผู้หญิง

เสื้อ รูปแบบเสื้อมีหลายแบบ เช่น เสื้อคอกลมหรือคอตั้ง (คอจีน) แขนกระบอก ขาวถึง
ข้อมือ ตัวเสื้อเข้ารูป ชายเสื้อยาวคลุมทับเอวผ้าจีน เสื้อผ่าหน้าตลอด สำหรับสีนั้น
แต่เดิมสีตุ่นหรือสีฝ้ายเป็นพื้น ปัจจุบันมีการย้อมสีด้วยสีธรรมชาติและสีวิทยาศาสตร์ แล้วแต่
ความเหมาะสมและคู่สี

สไบ ผ้าสไบนั้นต้องยาวพอที่จะห่มแบบสไบเฉียงหรือที่เรียกว่า ห่มสะพายแฉ่งแบบล้านนา
แท้ ๆ ปกติการห่มสไบเฉียงต้องพาดบ่าซ้าย ชายสไบด้านหน้ายาวถึงบั้นเอว ชายสไบอีก
ด้านลดคมแขนขวาแล้วพาดตกลงบ่าซ้าย ทั้งชายด้านหลังข้างซ้าย ชายสไบด้านหลังยาวกว่าด้าน
หน้า (การห่มสไบจะเฉียงซ้ายหรือขวาแล้วแต่ถนัด ซึ่งมีหลักฐานปรากฏทั่วไปในภาพ
จิตรกรรมฝาผนังวัดต่าง ๆ ในล้านนา บางภาพจะพาดสไบข้ามไหล่ห้อยสไบไปทางด้านหลัง
ทั้ง 2 ชาย และไม่มีการคาดเข็มขัดทับชาวสไบ)

ผ้าจีน เป็นผ้าไหม จีนยกหรือผ้าฝ้าย มักจะเป็นลายขวาง อาจจะมีลายขวางทั้งตัวหรือลาย
ขวางเฉพาะเชิง(ตีนจีน) ด้วยตีนจกให้สวยงามก็ได้ คาดเข็มขัด แต่เอาเสื้อปิดเข็มขัดมัดชิด
การนุ่งผ้าจีนต้องนุ่งยาวกรอมเท้า ป้ายด้านหน้าจะป้ายทางซ้ายหรือขวาก็ตามแต่ถนัด
ทรงผม เก๋ล้ำมวยแบบล้านนา กล่าวคือ มวยผมจะอยู่กลางระหว่างเชิงผมที่หน้าผากกับเชิง
ผมที่ท้ายทอย ค้อมมาในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ได้นำเอาเก๋ล้ำมวยผมแบบผู้หญิงญี่ปุ่นเข้ามา
เผยแพร่ในหัวเมืองฝ่ายเหนือ หญิงชาวล้านนาจึงนิยมเก๋ล้ำมวยผมแบบใหม่ และตัดดอกไม้
หอมในโอกาสพิเศษจะติดช่อดอกไม้เงินหรือทองที่เรียกว่า "ดอกไม้ไหว" ถ้าเป็นหญิง
ชาวบ้านก็จะติดช่อดอกไม้หรือร้อยดอกมะลิหรือดอกหอมนวล(ลำควน) ดอกสกลิด(ขจร)
หรือดอกสารภี อย่างใดอย่างหนึ่งวนรอบมวยผมหรือตัดเฉพาะดอกไม้ก็ได้ ทรงผมนี้บางที
เรียกว่า ทรงผมแบบพระราชชายาฯ หรือเก๋ล้ำผมทรงญี่ปุ่น

เครื่องประดับ ความฐานะ มีสร้อยคอ สร้อยตัว ปิ่นปักผม เครื่องประดับเงิน นาค และ
ทองคำ

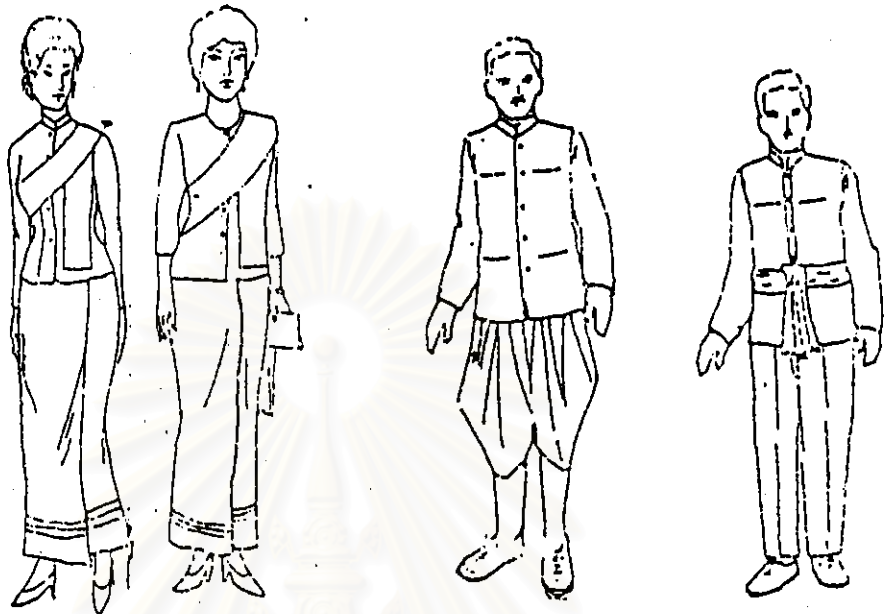
รองเท้า รองเท้าแบบหุ้มส้น ซึ่งเริ่มในสมัยรัชกาลที่ 5 ตามพระราชนิยมของเจ้านาย และ
สวมถุงน่อง

ผู้ชาย

เสื้อ สีสุภาพ เช่น สีเปลือกไม้ สีตุ่น(สีผ้าฝ้ายเมือง) ยกเว้นสีหม้อหอม ส่วนแบบเสื้อเป็น
แบบพระราชทานแขนยาว ผ้าคาดเอวจะเป็นผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายก็ได้

กางเกง ทรงสุภาพตามสมัยนิยม สำหรับเจ้านายฝ่ายเหนือ เสื้อผ้าในโอกาสพิเศษนี้จะนุ่ง

ผ้าม่วง(โจงกระเบน)สีต่าง ๆ เสื้อแขนยาวคล้ายเสื้อพระราชทานปัจจุบันมีผ้าคาดเอว ต่อมาได้มีการนุ่งผ้าม่วง ส่วนเสื้อนอก คอตั้งแบบราชการ สวมถุงเท้าขาว รองเท้า กัดชุกติคำ หุ้มตีน (หุ้มตีนแบบผูกเชือก)

ชุดรับแขก งานพิธี สำหรับผู้หญิง

ชุดรับแขก งานพิธี สำหรับผู้ชาย

2. ชุดไปวัด ชุดผ้าทอง

ผู้หญิง รูปแบบของเสื้อมีหลายรูปแบบ กล่าวคือ

1. เสื้อคอกลม ตัวหลวม แขนกระบอก สั้น ยาว ตามความพอใจ คอแขนต่ำ ผ้าอกตลอด ผูกเชือกหรือติดตะต่อกแต่็บ(กรคุมแป็บ)มีกระเป๋าทิ้งสองข้าง
2. เสื้อคอกลม ตัวหลวม แขนกระบอก คอแขนต่ำ ผ้าครึ่งอก ติดตะต่อกแต่็บ(กรคุมแป็บ)
3. เสื้อคอกลมหรือคอตั้ง จับเกดัดตรงเอวด้านหน้าและหลัง ทำให้เข้ารูปทรง ติดกรคุมอัด แขนกระบอกสั้นหรือยาวตามความต้องการ แต่คอแขนโดยการตัดเข้าตรงปุมไหล่ เช่นเดียวกับแบบเสื้อปัจจุบันต่อมาแบบเสื้อ ได้พัฒนารูปแบบและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในสมัยต้นรัชกาลที่ 6 พระราชชายาเจ้าดารารัศมีทรงมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง ครั้งนั้น กล่าวคือ รูปแบบเสื้อคอแหลมมีระบายตรงสามเสื้อ ปลายแขนและชายเสื้อ เฉพาะรูปแบบนี้นิยมใช้ ผ้าปานขาวหรือผ้าแพรสี ตัวเนื้อจะเข้ารูปยาวคลุมทับเอวผ้าชั้น ผ้าชั้น นิยมผ้าชั้นถายขวางคอติดคอเอว คอติดด้วยตีนชกหรือผ้าฝ้ายแดงหรือสีดำ ส่วนมากหญิงมีอายุมักจะนุ่งชั้นคอติดสีดำ ส่วนที่เอวจะต่อด้วยผ้าฝ้ายสีตุ่น หรือฟอก ขาวกว้างประมาณฝ่ามือ เมื่อเวลาสวมเสื้อแล้วจะไม่เห็นส่วนที่คอเอวสีขาว คนที่มีฐานะ ตี๋นุงชั้นไหม ชั้นชกถายขวางทั้งคืน หรือเฉพาะเชิงก็ได้

ทรงผม ผู้หญิงชาวเชียงใหม่ จะรวบเกล้ามวยโคยให้ข้างหน้าตั้งเรียบ ตัวมวยผมจะเสียบด้วย
 ห้อยงโโลหะ (เข็มเสียบผม) ทำด้วยโลหะบิดเป็นเกลียวเล็ก ๆ คัดโค้งคล้ายตัว U) ห้อยงนี้
 อาจทำด้วยเงิน ทอง นาค หรือโลหะอื่น ๆ แล้วแต่ฐานะของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังทราบว่
 ผู้หญิงชาวเชียงใหม่บางคนยังนิยมเกล้าผมมวยและชักหลีบ คือ คึงค้ำหน้าตรงกลางตั้งเรียบ
 แล้วใช้นิ้วสอดสองข้างคึงผมตรงหัวไปให้ไปงออกมาเล็กน้อยทั้งสองข้าง นอกจากนี้ทรงผม
 แบบพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ยังได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายในหมู่ ผู้หญิงชาว
 เชียงใหม่ การเกล้ามวยแบบนี้จะใช้หมอนผมหนุนค้ำหน้าให้มองดูสูงแล้วปักปิ่นตรงด้านใด
 ด้านหนึ่ง ส่วนมากนิยมติดดอกไม้ โดยเฉพาะดอกเอื้อง หรือดอกหอมหวล(ลำควน) ดอก
 มะลิ และดอกสลิด(ขจร) อย่างใดอย่างหนึ่งจนรวมมวยผม นอกจากนี้เพื่อความสวยงามแล้วยัง
 มีกลิ่นหอมอีกด้วย

รองเท้า ใช้รองเท้าแตะ หรือหุ้มส้นก็ได้ตามความสะดวก

ผู้ชาย

เสื้อ รูปแบบเสื้อมีหลายรูปแบบ คือ 1. คอกกลมหรือคอตั้ง ผ้าตลอดหรือผ้าครึ่งตัวก็ได้

2. แขนสั้นเสมอศอกหรือแขนยาวก็ได้ ประมาณต้นรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ผู้ชายชาวเชียงใหม่เริ่มนิยมนุ่งกางเกงแพรจีนหรือแพรปักเงิน สวมเสื้อมีตะเกี(มีสเตอร์กี)

เป็นเสื้อที่ตัดเย็บจากผ้ามีสลินหรือผ้าป่าน ลักษณะเป็นคอกกลม ผ้าครึ่งอก ติด"มะต่อม

หอย"(กระดุมหอย) แขนต่อคำและต่อได้แขนด้วยผ้าสามเหลี่ยม เกลี้ยงระหว่างตัวเสื้อกับ

แขน เพื่อให้ใส่สบาย มีกระเป๋าคิดตรงกลางด้านล่าง

สีเสื้อ ควรเป็นสีสุภาพ เช่นสีเปลือกไม้ สีตุ่น (สีผ้าฝ้ายเมือง) นอกจากนี้ มีแบบที่ 3 เป็น

เสื้อคอกกลมหรือคอแหลมผ้าหน้าตลอด ติดมะต่อมหอย ใช้วิธีตัดเย็บเช่นเดียวกับเสื้อมีตะเกี

มีพิเศษออกไป คือ มีกระเป๋าสองข้าง

กางเกง เดิมรูปแบบของกางเกงเขีบบนแบบกางเกงเขมร มีทั้งขาสั้น(ครึ่งหน้าแข้ง) และขายาวถึง

ข้อเท้า เรียกว่า "เขี้ยวสะคอ" ตัดเย็บจากผ้าฝ้ายทอมือ

ปัจจุบันผู้ชายชาวเชียงใหม่ ใส่ตามสมัยนิยม แต่เพื่อความเป็นชาวเชียงใหม่ จึงขอ

ให้ผู้ชายช่วยกันรักษารูปแบบของกางเกงดั้งเดิมเอาไว้ โดยเฉพาะเสื้อมีตะเกี คาดด้วย

ผ้าขาวม้าที่มีลวดลายสวยงาม

รองเท้า ใช้รองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือรองเท้าแตะแบบคืบตามโอกาส

3. สำหรับชุดฟ้อนเล็บของเข้านาย

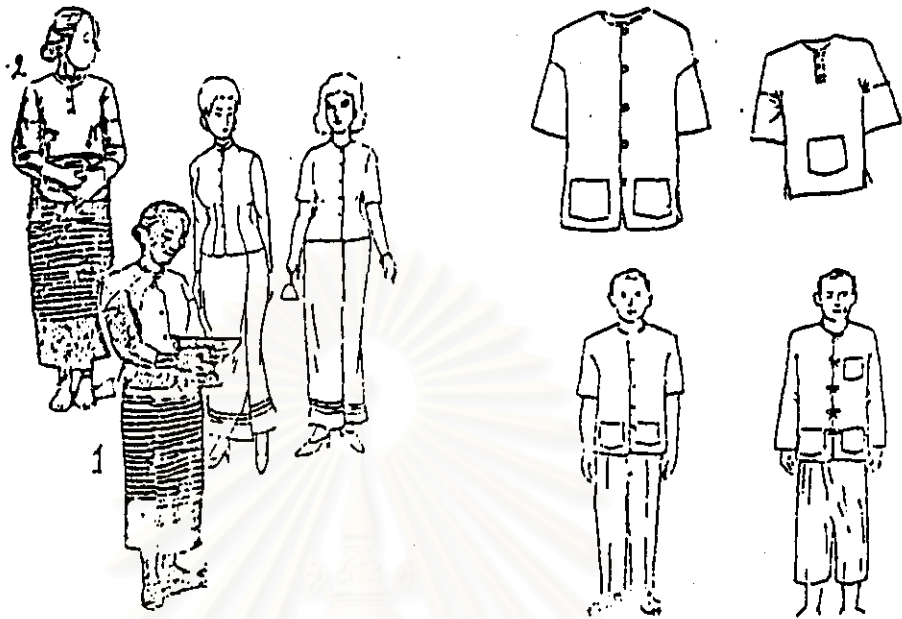
ใช้ชั้นยกเงินหรือยกทอง จะยกทั้งผืนหรือยกเฉพาะตีนชั้นก็ได้ ห่มสไบทอง

ชาวบ้านทั่วไป ชั้นลายขวางมีเชิงยกเงินหรือทอง หรือชั้นลายขวางต่อตีนจก เสื้อคอกกลม

แขนยาว ทรงกระบอก ห่มสไบคั้งที่กล่าวมาแล้ว

การแต่งกายนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือเป็นการแต่งกายแบบประชุกต์ มิใช่การ

แต่งกายแบบพื้นเมืองดั้งเดิมของล้านนาเชียงใหม่

ชุดไปวัด ชุดผ้ารอง สำหรับผู้หญิง

ชุดไปวัด ชุดผ้ารอง สำหรับผู้ชาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นางดารารัตน์ ไชยาโต เกิดวันที่ 1 ตุลาคม 2507 ที่จังหวัด
ลำปาง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย จาก
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2531 และเข้าศึกษาคือในระดับปริญญาโท สาขา
นิเทศศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2538

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย